

V.

Az 1899—1900. iskolai évben elvégzett anyag.

Általános tárgyak.

Vallástan. — Alsó, középső és felső osztály. — Hetenkint 1—1 óra.

Az egyes hitfelekezetek tanterve szerint előírt anyag.

Magyar-nyelv. — Alsó osztály. — Hetenkint 4 óra.

Tankönyv: Balassa J. Magyar Olvasókönyv, I. rész. — Tanár: dr. Nógrádi Jenő.

a) Olvasmányok: A Vaskapu. Ifj. Wesselényi Miklós képe. Az utazók. Szondi halála. Zrinyi Miklós összeesküvése és halála. Mikes Kelemen törökországi leveleiből. Szondi két apródja. Parainesis. A tehetetlenség törvénye. Magyarországnak nincs kereskedése. Magyarország közgazdasági állapota a XVIII. században. Védelem P. J. számára. Beszéd a magyar nyelv ügyében. Széchenyi István gróf beszéde a Dunaszabályozásról. Széchenyi beszéde a váltótörvény módosításáról. Kazinczy levele Berzsenyi Dánielhez. Kazinczy Ferencz Erdélyi leveleiből. Petőfi levele Aranyhoz. Arany János levele Petőfihez. — Költői olvasmányok.

b) Ezen olvasmányok alapján az alak-, mondattan, szóképzés, a verstan ismételése; a helyesírás gyakorlása; a prózai írásművek ismertetése: 1. *Leírás.* Tárgy- és állatrajz, tájrajz, utleírás, személyrajz, jellemrajz és néprajzi leírás. 2. *Elbeszélés.* Tanítómese, parabola, népmese, gyermekmese. Mesegyűjtők. A történetírás. Maradványok, emlékek és kútfők. A történetírás segédtudományai: földrajz, nyelvtudomány, paleographia, archeologia. A tört. bírálat. Elrendezés. A történetírás műfajai: mondák, évkönyvek, krónikák. Az újabbkori történet. A magyar történeti irodalom. — 3. *Értekezés.*

Az értekezés tárgya, anyaga, rendezése, felosztása. A syllogismus, epicherema és soros. Dilemma, az analogia. Az inductio, argumentum ad hominem és sophisma. Belső és külső érvek. A definitio. Az értekezés fajtái: monographia, tanulmány, essay, felolvasás, bírálat és a tud. kézikönyv. Az értekezés formái: discursio, párbeszédes, katechismus- és levél-alak. 4. *A szónoki próza*. Célja, különbség a szónoklat és a történetírás között. A beszéd fajtái: politikai, törvényszéki, egyházi, emlék- és alkalmi beszédek. A beszéd részei: a bevezetés, tétel, elbeszélés, bizonyítás, cáfolás és befejezés. A magy. politikai szónoklat története. 5. *A levél*. 6. *Verstan*. A rithmus. A magyar verselés. Az időmértékes verselés. A modern v. nyugat-európai verselés.

c) Írásbeli dolgozatok: A „Vaskapu“ rövid tartalma. A leírás. A parabola. A történetírás forrásai. A tél kezdete. „Salamon király bujdosása“ c. olvasmány tartalma. A Parainesis szerkezete. A föld alakja gömbölyű. (Rövid értekezésben.) Miért alkalmas Magyarország földrajzi fekvése a kereskedelemre? A syllogismus. Az elbeszélés „Védelem P. I. számára“ c. szónoklatban. A szónoki beszéd fajtái. IV. v. Kun László uralkodása. A „Rozgonyiné“ c. költemény verstani elemzése.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Tankönyv. Balassa József „Magyar Olvasókönyv“ II. rész. — Tanár: Kárpáti Manó.

Olvasmányok: Ének Pannonia megvételéről. Csörsz árka. Jézus és a nép. A hegedű. A Szigeti veszedelem. Zalán futása. Két szomszédvár. Buda halála. Buda veszéséről és Török Bálint fogságáról. A Murányi Vénus-ból. Csobáncz. Eprészleány. Szép Ilonka. Szondi. A vámosujfalusi jegyző. Fanni hagyományaiból részl. Gyulai Pál: Kazinczy és a nyelvújítás. Abafi. Uj földesur. Zord idők. Falu jegyzője. Fohászkodás. A magyarokhoz. Hazafias és szerelmi dalok Petőfitől. Badics: Petőfi költészetéről.

Írásbeli dolgozatok: Csörsz árka (költem. prózában). A vasutak kereskedelmi fontosságáról. Mi által válik a Szigeti veszedelem műéposzszá. Hazánk főbb vízi utjai és azoknak kereskedelmi jelentősége. Egy tárgyalt költői elbeszélés méltatása levél alakban. A köszén közéletbeli alkalmazása. Arany János egyik balladájának méltatása. Takarékoság és fősვნყség. Abafi, vagy az Uj földesur tartalma. A keresztes hadjáratok befolyása a kereskedelemre. Egy kirándulás

leírása. A középkori kereskedelem jellemzése. Közgazdasági állapotaink a 18-ik században.

Elméleti rész. A mondákból kiindulva a magyar éposz fő képviselői: Zrinyi, Vörösmarty, Arany. A történeti énekek régi fejlődésének megemlítésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranyánál. A regény verses alakja: Gyöngyösi; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánnál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A vallásos, hazafias és szerelmi lyra; régibb példák bemutatása után Berzsenyi, Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Balassa József „Magyar Olvasókönyv“ III. rész. — Tanár: Kárpáti Manó.

Olvasmányok: Kisfaludy Károly: Csalódások és a Kérők. Katona József: Bánk-bán. Szigligeti Ede: Trónkereső. Csiky Gergely: Proletárok. Szigligeti Ede: Csikós. Madách Imre: Az ember tragédiája. A Halotti beszéd. Balassa Bálint költeményeiből és a kurucdalokból szemelvények. Baróti Szabó Dávid: Egy ledőlt diófához. Gvadányi: „A falusi nótárius budai utazásából“. Berzsenyi Dániel: A felkölt nemességhez. Kölcsey Ferencz: Zrinyi dala. Vörösmarty Mihály: Az élő szobor. Gyulai Pál: Vörösmarty költői jellemzése. Erdélyi János: A népköltészetéről. Tompa Mihály: A gólyához. Tolnai Lajos: Tompa Mihály allegóriái. Riedl Frigyes: Petőfi költészetének jellemzése. Beöthy Zsolt: Arany költői jelleme és Jókai regényei.

Írásbeli dolgozatok: A „Csalódások“ tipikus jellemei. A vásárok fontossága a múltban és jelenben. „Bánk-bán“ tragikuma. Az idegen nyelvek haszna a kereskedőre nézve. Elmélkedés Kölcseynek eme szavai felett: „Mi lenne a nemzet, mely egyedül kalmárkodó nézetek után indulna“? A fényűzés közgazdasági jelentőségéről. Minő eszméket fejt ki Eötvös József b. költészetében? A kiállítások jelentőségéről. A magyar hazafias lyra fejlődésének vázlata. Az 1848. évi törvények hatása hazánk szellemi és anyagi fejlődésére. Baross Gábor érdemei hazánk közgazdaságának fejlődése körül.

Elméleti rész: A dráma régi nyomainak megemlítése után: Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti, Madách és az újabb drámairók. A vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformkorban. (Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák,

Kossuth) Műveiknek ismertetése, szemelvények alapján. Az alsó és középső osztályban tanultak ismétlése. Az irodalomtörténet rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Német-nyelv. Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Tankönyvek: Dr. Schack Béla „Német Olvasókönyv“ I. rész. — Albrecht „Német Nyelvtan“. „Regeln und Wörterverzeichnis für die deutsche Rechtschreibung“. Kelemen (Wolf) Magyar-német és német-magyar szótár. — Tanár: Kárpáti Manó.

Olvasmányok: Der gewissenhafte Indianer. Sokrates. Schiller an seinen Vater zum Geburtstage. Ich mag nicht lügen. Die ehrlichen Leute. I. von Müller an seine Eltern. Die drei Blicke. Der Stegreif-Bettler. Der Kaufmann und der Seemann. Malei und Malone. Die beiden Schweizer. Benjamin Franklin. Hier wurde gegipst. Sparsam ist nicht geizig. Mein Vaterland. Der geheilte Patient. Moses Mendelsohn. Das Kochsalz. Fabrikanten und Kaufleute. Steinkohle, Braunkohle und Torf. Der Kaffee. Die Grenadiere. Vom Credit. Vom Handel.

Írásbeli dolgozatok: „Der gewissenhafte Indianer“ cz. olv. tollbamondása helyesírási gyakorlatúl. „Sokrates“ cz. olv. fordítása németre. „Schiller an seinen Vater zum Geburtstage.“ cz. kívülről tanult levélnek fejből való leírása, helyesírási gyakorlatúl. Tollba-mondás a helyesírási szabályok begyakorlására. „Die ehrlichen Leute“ cz. olv. tartalma. „I. von Müller an seine Eltern“ cz. kívülről tanult levélnek fejből való leírása, helyesírási gyakorlatúl. „Der Stegreif-Bettler“ cz. olv.-ban előadott eseményt maga a kereskedő beszéli el (átalakítás). Malei und Malone cz. költeménynek prózába áttétele. Benjamin Franklin cz. életrajz rövid tartalma. „A képzelt beteg“ cz. olv. fordítása németre. „Das Kochsalz“ (leírás olv. alapján). Vázlatok készítése olv. alapján. „Der Kaffee“ (leírás olv. alapján). Welches sind die Hauptarten der Credits?

Elméleti rész: Az összes olvasmányok magyarra fordítatnak, nyelvi és tárgyi szempontból fejtegettetnek és beszédgyakorlatokban, valamint írásbeli gyakorlatokban feldolgoztatnak. Az olvasmányokkal kapcsolatban tárgyalatik a helyesírástan, a szótan és szóképzéstan, a nyelvi anyag gyűjtésére való tekintettel. Óráról órára való házi feladatok tárgyát képezik: praeparatiók készítése és olvasmányoknak magyarra fordítása, továbbá vázlatok készítése.

Középső osztály: Hetenkint 3 óra.

Tankönyvek: Dr. Schack Béla „Német Olvasókönyv“ II. rész. Albrecht „Német Nyelvtan“. Dr. Schack Béla „Magyar szöveg német fordításra“. „Regeln und Wörterverzeichnis für die deutsche Rechtschreibung“. Kelemen (Wolf) Magyar-német és német-magyar szótár. — Tanár: Kárpáti Manó.

Olvasmányok: Hermes Mercur. Die Kapelle. Der Weinstock. Das Gewitter. Die Phönicië als Handelsvolk. Belsazer. Vom Preise. Aus dem „Cid“. Die Bedeutung der Kreuzzüge für den Handelsverkehr. Das gelbe Laub erzittert. Die Reispflanze. Der Mönch von Heisterbach. Die deutsche Hansa. Schilflied. Die Donau als Verkehrs- und Handelsstrasse. Ein Fichtenbaum steht einsam. Vom Gelde. Der Trompeter von Säckingen.

Írásbeli dolgozatok: „Salamon lelke“ cz. olv. fordítása németre. Mercur (Schilderung). Der Wein. Das Gewitter (Gedicht in Prosa). Der Handel der Phönicië. „A vásárok“ cz. olv. fordítása németre. Der Cid rächt die seinem Vater zugefügte Schmach. „Meg ne vess senkit“ cz. olv. fordítása németre. Die deutsche Hansa. „A baraczk“ cz. olv. fordítás németre. Brief an einen Freund über Ostern. „A cigány a háboruban“ cz. olv. fordítása németre.

Elméleti rész: A tanítás egész menete olyan mint az alsó osztályban, melynek nyelvtani anyagát a tanulók átismételvén, ezt követi a mondattan tüzetes ismertetése. A költői műveknél a lehetőség szerint az illető műfajra és verselésre is kiterjed a tanítás.

Felső osztály: Hetenkint 3 óra.

Tankönyvek: Dr. Schack Béla „Német Olvasókönyv“ III. rész. Albrecht „Német Nyelvtan“. Dr. Schack Béla „Magyar szöveg német fordításra“. Regeln und Wörterverzeichnis für die deutsche Rechtschreibung“. Kelemen (Wolf) Magyar-német és német-magyar szótár. — Tanár: Kárpáti Manó.

Olvasmányok: Erbkönig. Das Emporblühen der italienischen See- und Handelsrepubliken. Heideröslein. Fiume. Das Lied von der Glocke. Die deutschen Messen und Märkte des Mittelalters. Hermann und Dorothea. Der Zucker. Der Sänger. Hemnisse des Handels und Verkehrs im Mittelalter. Minna von Barnhelm. Von der Ehrlichkeit. Nathan der Weise. Entwicklungsstufen des Luxus. Der Harfenspieler.

Írásbeli dolgozatok: „A fecsegő és Sokrates“ cz. olv. fordítása

németre. Inhaltsentwickelung der Ballade „Erlkönig“. Was verdankt die Welt der Thätigkeit des Kaufmannes? Az „Uj földesur“-ból fordítás németre. Inwiefern ist die Kenntnis der deutschen Sprache für den ungarischen Kaufmann von Wichtigkeit? „Korona és kard“ cz. olv. fordítása németre. „Hermann und Dorothea“ tartalma és jellemei. „Fanni hagyományai“-ból fordítás németre. Das Eisen (Beschreibung). „Mária Terézia s az ifju Vukassovich“ cz. olv. fordítása németre. Der Handel im Mittelalter. Die Parabel von den 3 Ringen aus Nathan der Weise. Freuden des Frühlings.

Elméleti rész: Az olvasmányok tárgyalása és a tanítás egész menete olyan mint az alsó és középső osztályban. A nyelvtani- és helyesírási szabályok ismételése. A költői műveknél mindig vonatkozó történik a magyar irodalomban tanult esztetikumra és amennyiben egyes művekből csak egy-egy részlet vagy a tartalom van csupán az olvasókönyvben, megkivántatik azoknak eredetiben, házi olvasmányként való olvasása is.

Francia nyelv. — Alsó osztály. Hetenkint 3 óra.

Tankönyv; Ujvári-Mébold, Francia nyelv- és olvasókönyv. Tanár: dr. Nógrádi Jenő.

a) A francia olvasás szabályai. Az être és avoir segédigék ragozása. A rendes igék ragozása mind a négy igeragozásban állító, kérdő, tagadó és kérdve-tagadó alakban. A főnevek többesének képzése. A főnév ejtegetése. Az article partitif. A melléknevek és azok fokozása. A tő- és sorszám-nevek. A személyes-, mutató-, birtokos és kérdő névmások. A névmás, mint régime direct és indirect. Az en és y használata. b) A tankönyvben foglalt összes olvasmányok földolgozása. Olvasás. Fordítás magyarra, visszafordítás. Fordítás francziára. Az olvasmányok tartalmának elmondása francziául, először kérdésekre, azután önállóan. Kiegészítések. Szótanulás tárgyi csoportokban. Helyesírás. Mutatványul kereskedelmi ügyiratok.

c) Írásbeli dolgozatok. A város. (Fordítás magyarra.) Notre village. (Ford. francziára.) Dans la forêt. (Ford. francziára.) Les champs. (Francia feleletek francia kérdésekre.) Számnevek. Fordítás francziára. Le fermier et son fils. (Feleletek kérdésekre.) Plusqueparfait. (Ford. francziára.) Conditionnel. (Ford. francziára.) Pronoms personnels régimes. (Ford. francziára.) Subj. plusqueparfait. (Ford. francziára.) Dialogue. (Ford. francziára.)

Középső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Ujvári-Mébold, Francia nyelv- és olvasókönyv.
Tanár: dr. Nógrádi Jenő.

a) Olvasmányok: A tankönyvben foglalt összes olvasmányok.
(Fordítás stb. mint az alsó osztályban.)

b) Ezen olvasmányok alapján: A visszahozó névmások. A rendhagyó igék. A személytelen igék. Szenvedő igealak. A participe passé egyeztetése. Visszaható igék. Bevezetés a keresk. levelezésbe.*

c) Írásbeli dolgozatok. Fordítás francziára. Une journée à la campagne. (Feleletek kérdésekre.) Ford. francziára. Ford. francziára. Kiegészítések. Ford. francziára. Ford. francziára. Feleletek kérdésekre. Craindre ragozása. Lettre. (Feleletek kérdésekre.) Falloir és pleuvoir rendhagyó igék. (Ford. francziára) Forme passive. (Ford. francziára.) Participe passé. (Ford. francziára.) Pronoms interrogatifs. (Ford. francziára.)

Felső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Bartos-Matyéka. A francia kereskedelmi levelezés módszeres tankönyve és Ujvári-Mébold, Francia Nyelvtan II. rész.
— Tanár: dr. Nógrádi Jenő.

a) A nyelvtan ismételése és ezzel kapcsolatban olvasmányok.

b) Kereskedelmi levelezés. Annonces. Factures. Comptes d'achat et de vente. Note de commission. Reçus et Quittances. Chèque, mandats, billets, lettres de change. Dépêches. Offres et demandes d'emploi. Affaires en marchandises. Commandes. Avis d'expédition. Traités et Remises. Offres de services. Entrée en relation. Lettres de crédit. Informations. Circulaires. Szavak és kifejezések tanulása tárgyi csoportban a francia keresk. levelezés köréből. Levelek fordítása magyarra és visszafordítás. Tartalom elmondás és levelek betanulása kívülről. Mindennek gyakorlása szóval, a táblán, házi és iskolai füzetekben.

c) Írásbeli dolgozatok: Keresk. levelek fordítása magyarról francziára, üzletesemények kidolgozása.

Történelem. — Alsó osztály. — Hetenként 2 óra.

Tankönyv: Kerekes György, Történelem. I. — Tanár: dr. Nógrádi Jenő.

Az egyetemes történetből: Az ókori történet rövid áttekintése.

A görögök. Rómaiak. A népvándorlás és a nyugat-római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok. A hunok és Attila. A germánok, a kereszténység hatása a germánokra. Mohamed és az arabok. Nagy Károly birodalma és annak fölbomlása. A hűbérrendszer keletkezése, a lovasság. A polgári és városi élet kifejlődése Németországban, a Hanza. A császárok és pápák küzdelme. A keresztes háborúk. A Habsburgok a középkor végén, Habsburgi Rudolf. Anglia és Franciaország, a 100 éves háború. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance.

A magyar történelemből: A magyar nép származása. Kalandozások. Műveltségi állapotok. A magyarok foglalkozása, kereskedelme a vezérek korában. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása. A szent István halála utáni zavarok. Szent László. Könyves Kálmán. A magy. királyság küzdelme a nyugati és keleti császársággal. Az aranybulla és kora. A tatárjárás, az ország második megalapítása. Az utolsó Árpádok. Kereskedelmünk az Árpád-házi királyok korában. Az Anjouk és Magyarország föllendülése. Róbert Károly, Nagy Lajos, Zsigmond és az oligarchia felülkerekedése. A Hunyadiak kora. A magyar királyság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt. A Mohácsi vész. Kereskedelmünk a vegyesházi királyok korában.

Történet. — Középső osztály. — Hetenként 2 óra.

Tanár: dr. Nógrádi Jenő. — Tankönyv: Kerekes Történelem II. rész.

A világtörténetből: I. Nagy átalakulások az ujkor elején. A renaissance terjedése és hatása. A fölfedezések és következményei. A reformatio elterjedése és következményei. A Habsburg-ház hatalma tetőpontján. *II. Az ellenreformatio kora.* Az ellenreformatio a kath. egyh. kebelében. Az ellenreformatio Franciaországban, Németalföldön, Angliában, Németországban. *III. Az állami élet kifejlődése.* Franciaország mint a királyi hatalom megalapítója. Angolország, mint a parlamentális kormány megteremtője. Oroszország emelkedése. Poroszország emelkedése. Felvilágosodás, felvilágosodott absolutismus. Lengyelország felosztása. Az észak-amerikai szabadságharcz. *IV. A francia forradalom kora.* Franciaország romlása. Alkotmányozó nemzet-gyűlés. A forradalom dühöngése. Napoleon emelkedése. Napoleon bukása.

A magyar történetből: A Habsburgok uralma. I. Magyar-

ország darabokra bomlása. János és Ferdinánd ellenkirályok. A hitujítás elterjedése Magyarországon. Az erdélyi fejedelemség megalakulása. A török hódoltság. *II. Küzdelmek az alkotmányért és vallásszabadságért.* Politikai és vallási sérelmek. Bocskay István fölkelése. Bethlen Gábor fölkelése. Erdély hanyatlása. A Wesselényi-féle összeesküvés. Thököly Imre fölkelése. A 16 éves felszabadító hadjárat. *II. Rákóczy Ferencz. III. A nemzet és a királyi ház kibékülése.* *III. Károly és a practica sanctio.* Mária Terézia. *II. József, II. Lipót és I. Ferencz.* Közgazdaságunk állapota a XVIII. században.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyvek; Laukó „Világtörténelem“. Marczali „Magyarország története“; Mutschenbacher „A kereskedelem története“. Tanár: Kárpáti Manó.

I. Ferencz korának ismertetése után az 1825. évi országgyűlés és gróf Széchenyi István. A juliusi, párisi forradalom. A nemzeti reformküzdelmek kezdete. (Az 1830. 32/36 39/40 és 43/44. országgyűlések). Kossuth Lajos és a „Pesti Hírlap“ Bárá Eötvös József és a centralisták. Nemzetiségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1847/48. országgyűlés. A februári párisi forradalom és a népszabadság. Az 1848-iki törvények. A szabadságharcz. Az önkényuralom. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. Deák Ferencz és az 1867-iki kiegyezés. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán-félsziget felé. A legutóbbi orosz-török háború. A berlini congressus. Bosznia és Hercegovina megszállása.

A legfontosabb művelődéstörténeti mozgalmak és a főbb institutiók fejlődése. (Tanügy. Művészet. Országgyűlés. Vármegye. Városok. Nemesség. Jobbágyság. Hadügy.)

A kereskedelem története: Az ó-kor legkiválóbb kereskedő államai. Az olasz városok kereskedelmi jelentősége a középkorban. A Hansa. Spanyolország kereskedelme a nagy felfedezések után. Németalföld kereskedelmének fellendülése a szabadságharcz után. A merkantilizmus Franciaországban. A szabad kereskedelem diadala Angliában. A német vámszövetség. A kereskedelem története Magyarországon: Kereskedelmünk az Árpádházi királyok alatt. Kereskedelmünk a vegyesházi királyok korában. Közgazdasági viszonyaink a XVI. századtól Széchenyiig. Kereskedelmünk fejlődése századunkban. (Széchenyi. Kossuth. Az önkényuralom. A kiegyezés. Baross.)

Földrajz. — Alsó osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Dr. Simonyi Jenő, Földrajz. Tanár: Novák Antal Viktor.

A földrajzi előismeretek, nevezetesen: a Föld mint égitest, az oczeán, a szárazföld, a levegő, a föld növény-, állat- és ásványvilága, az ember. Ázsia, Afrika, Amerika, Polynesia és Ausztrália, kiváló tekintettel azon államokra, melyek az ipar és kereskedelem terén jelentősebb szerepet játszanak.

Erre való tekintettel behatóbban tárgyaltuk: Japánt, a khinai birodalmat, Hátsó- és Elő-Indiát, Perzsiát és ázsiai Törökországot, Egyiptomot, Dél-Afrikát, az Észak-Amerikai Egyesült-Államokat, Mexicot, Chilet, Argentínát és Braziliát.

Ausztráliánál és Polynesiánál az angolok szárazföldi és szigeti gyarmataira fektettük a főszűlyt; a többi európai állam gyarmatait csak érintettük. Az idegen világrészek fel nem sorolt területeit csak főbb vonásokban tárgyaltuk.

Minden egyes államnál tekintettel voltunk a területre, az oro- és hydrographiára, az éghajlatra, lakosságra és termékekre, az iparra, kereskedelemre, a közlekedési viszonyokra és a városokra.

Segédeszközök: Kogutovitz M. Középisk. földrajzi atlasz II. rész és a megfelelő fali térképek.

Középső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Dr. Simonyi Jenő, Földrajz. Tanár: Novák Antal Victor.

Európa általános ismertetése; nevezetesen: világhelyzete, tagolt-sága, hegy- és vízrajza, éghajlati viszonyai és lakossága és annak faji, nyelvi és műveltségi viszonyai; e világrész összes, de kiválóan a nevezetesebb kereskedő és iparos, valamint a velünk közvetlen kereskedelmi összeköttetésben levő szomszédos államai, kiterjeszkedve az egyes államok területére és részeire, hegy- és vízrajzára, éghajlatára, lakosságára és termékeire, iparára, közlekedésére, kereskedelmére és városaira. Az egyes államokkal kapcsolatosan azok gyarmatai és idegen világrészekben fekvő birtokai is tárgyalva lettek.

Részletesen fölvevük továbbá Magyarország földrajzát, figyelemmel az ország helyzetére, területére és részeire, oro- és hydrographiájára, éghajlatára és lakosságára, az őstermelésre, iparra és kereskedelemre, a szárazföldi és a vízi közlekedési utakra és eszközökre.

Segédeszközök : Kogutovicz M. Középisk. földrajzi atlasz I. rész és a megfelelő fali térkép.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyvek : Dr. Simonyi Jenő „Földrajz a kereskedelmi akadémiák és felső kereskedelmi iskolák számára.“ Második javított kiadás. Dr. Simonyi Jenő „A világkereskedelem.“ II. Tanár : Novák Antal Victor.

Magyarország földrajza, mint a középső osztályban és Ausztria ugyanazon szempontok szerint.

A legfontosabb kereskedelmi cikkek földrajzi elterjedése és termőhelyei. Közlekedési utak : Európa és Észak-Amerika vasuti hálózata ; a jelentősebb hajózási vonalak ; kikötők ; távirdai összeköttetések stb.

A tananyag feldolgozásánál mindenütt lehetőleg a legújabb statisztikai adatok lettek fölhasználva.

Segédeszközök : Kogutovecz Manó : „Középiskolai földrajzi atlasz“ I. és II. rész és megfelelő fali térképek.

Mennyiségtan és politikai számtan. — Alsó osztály.

Hetenkint 2 óra.

Tankönyvek : Dr. Beke M. Algebra és Dr. Beke M. Mértan. Tanár : Vidor Salamon.

a) *Algebra* : Összeg, szorzat, hatvány. A többtagu kifejezés négyzete és köbe. Közönséges számok négyzete és köbe. Különbség, hányados. Osztás, közös osztó, közös többsz. Elsőfoku egyenletek egy és több ismeretlennel. Szövegezett föladatok megoldása. Arányok és aránylatok. Gyökvonás, négyzetgyökvonás számokból. Másodfoku egyenletek és egyenletrendszerek megoldása.

b) *Geometria* : A planimetriai idomok ismertetése ; ezen idomok congruentiája, hasonlósága, területüknek és a kör kerületének és területének kiszámítása.

Középső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv : Dr. Beke M. Algebra és Dr. Beke M. Mértan. Havas—Bogyó, Táblázatok. — Tanár : Matavovszky Béla.

a) *Algebra* : A hatvány- és gyökmennyiségekkel való művele-

tek. A tiszta és a vegyes négyzetes egyenletek. A logaríthmus fogalma és alkalmazása a szorzat, hányados, hatvány és gyök meghatározására. Elsőfoku számtani és geometriai sorok. A kamatos-kamat- és járadékszámítás alapképletei. A kapcsolástan és a valószínűség-számítás elemei.

b) Geometria: A szabályos testek. A hasáb, gúla, henger, kup és gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Bogyó S. és Havas M. Politikai számtan; Bogyó S. és Havas M. Táblázatok.

Kamatos kamatszámítás. Járadékszámítás. Jelzálogos kölcsönök és azok törlesztése. Kötvényes kölcsönök és azok törlesztése. A kölcsönök árfolyama és azok ára. Az életbiztosítási számítás néhány egyszerűbb esete.

Természettan. — Alsó osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Emődi Antal, Természettan. Tanár: Vidor Salamon.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek. Mérleg. Inga. Energia.

A cseppfolyós és légnemű testek egyensúlya. Brahma-sajtó. Közlekedő edények. Hajcsövek. Barometer. Légszivattyú és sűrítő. Kutak. Manometer.

A hő és annak hatásai. Thermometer. Hőközlés. Hőforrások. Gőzgép.

Magnesség és elektromosság. Elemek. Az áram hatásai. Galvanoplasztika. Világítás. Távirók. Csengettyű. Inductió. Telephon. Dinamogépek.

Hang. Hangterjedés. Hangvisszaverődés. Visszhang. Hangmágasság. Rezgő húrok és sipok. Phonograf.

A fény és annak terjedése, erőssége, visszaverődése és törése. Optikai eszközök. A látás. A photográfia Szinszóródás.

Szaktárgyak.

Kereskedelmi számtan. — Alsó osztály. — Hetenkint 4 óra.

Tankönyv: Havas—Bogyó, Keresk. számtan. I. Tanár: Vidor Salamon.

Alapműveletek egész számokkal, közönséges és tizedes törtekkel. Számolási előnyök, rövidítések. A legfontosabb pénzek, mértékek és sulyok. Redukálás, resolválás. Hármasszabály. Arányos osztás. Elegyítési számolás. Lánccszabály. Százalék- és ezrelék-számítás. Egyszerű és bizományi számla. Egyszerű árvetés. Kamat- és discount-számítás. Értékpapír-számítás a budapesti és bécsi tőzsdéken. Különös gond lett fordítva az egységszámolásra és az olaszgyakorlatra.

Középső osztály. — Hetekint három óra.

Tankönyv: Havas—Bogyó, Keresk. számtan. II—III. Tanár: Vidor Salamon.

Arany- ezüst- és éremszámítás, különös tekintettel a legnevezetesebb külföldi piacok jegyzési módjaira és szokásaira. Pénzverési törvények. Fémbeváltás. Értékviszony. Vámágió és új ágió. Vámarbitrage. Külföldi váltók adás-vevése a legnevezetesebb piacokon. Netto-appoint.

Felső osztály. — Hetenkint 4 óra.

Tankönyv: Havas-Bogyó, Keresk. számtan. II—III. Tanár: Vidor Salamon.

Értékpapír-számítás a nevezetesebb külföldi tőzsdéken. A névérték meghatározása. Külföldi váltók. Netto-appoint. Kombinált föladatok kidolgozása. A tartozás-követelés kiegyenlítési módjai. Váltóarbitrage. Prolongáció. Report és deport. Díjugyletek. Arany- s ezüst-érem-arbitrage. Értékpapír-arbitrage. Az arbitrage-hoz való táblázatok készítése és azok használata. Összetett árvetés.

Irodai munkálatok. — Alsó osztály. — Hetenkint 1 óra.

Tanár: Kemény Ignác.

Az áruüzlet körében előforduló legegyszerűbb jegyzékek. A kereskedelmi levelezéssel kapcsolatban a közvetlen adás-vevésből származó számlák, fokozatosan minél több áruüzleti szokás és a különböző kiegyenlítési módok bevonásával. Bizományi vétel-számlák, megbízói jegyzékek és ezekből származó eladási számlák sulyjegyzékekkel. Álszámlák. Leltárakból kiindulva mérlegek és scontrók készítése és utóbbiakból újra összeállítva és kiegészítve a leltárak. A kereskedelmi számtanban való discount-számítás tanulása után, leszámítolási jegyzékek belföldi váltókról. Jegyzékek értékpapirokról. A magyar dolgozatok mellett német nyelvűek is készíttetnek.

Középső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tanár: Kemény Ignác.

Bizományi vétel- és eladási számlák, az azokból folyó költség, biztosítási számlákkal. Folyó-számlák, progressiv, retrograd, fokozatos és egyenleges mód szerint, kölcsönös, kölcsönös és változó, kettős, kettős és változó kamatlábbal. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekekről, külföldi váltókról és értékpapirokról. A magyar nyelven készített dolgozatok gyakran német nyelvekkel váltakoztak.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tanár: Kemény Ignác.

Bizományi vételszámlák a levelezéssel kapcsolatban. Egy közkereseti társaság alapítása és üzletmenete körében: beadvány ipar-engedélyért és cégbejegyzésért; körlevél; megbízó és bizományi eladási számlák; jegyzékek értékpapirokról és váltókról, kamatos folyó-számlák. Mindezeket a megfelelő levelek kísérik és az egyes üzletesetek a könyvviteli órában el lesznek könyvelve. A folyó-számlák rendszeres ismételése.

Könyvviteltan. — Középső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Novák—Trautmann, Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve. Tanár: Kemény Ignác.

a) Az egyszerű könyvvitel. A leltár, pénztárkönyv, napló, főkönyv, áru-, activ- és passiv-váltó és értékpapir-scontro, a beérkezett és elküldött számlák könyvének és a lejáratú könyveknek megfelelő példák által való ismertetése. Egy üzletterv teljes elkönyvelése az iskolában, rendszeres megnyitással és lezárással, az összes igénybe vehető könyvek felhasználásával. Egy üzletterv elkönyvelése házi dolgozat-képen.

b) A kettős könyvvitel. A kettős könyvvitel jellemzése, a vagyonalkatrészek és tiszta vagyon számlák csoportjainak bemutatásával. Kettős könyvviteli tételek alakítása és bevezetése az egyesített naplóba és főkönyvbe. Egy rövid üzletterv teljes elkönyvelése közvetlen főkönyvvezetéssel, a lényeges és segédkönyvekben rendszeres megnyitással és lezárással. Zárleti kimutatás segédtablázattal. Egy nagyobb üzletterv elkönyvelése az iskolában és házi dolgozat-képen. A meg-

nyitás, a számlákon előfordulható tételek és a lezárási művelet fejtegetése.

A kettős könyvvitelnek közvetett főkönyvvezetéssel való bemutatására és gyakorlására egy üzletterv iskolai elkönyvelése, pénztárkönyv, előjegyzék, gyűjtőkönyv, főkönyv, folyó-számlakönyv (adósok és hitelezők együtt) és segédkönyvek alkalmazásával. Egy nagyobb üzletterv kidolgozása, az adósok és hitelezők könyvének alkalmazásával, átmeneti tételekkel, kétes és behajthatatlan követelésekkel.

Egy üzletterv elkönyvelése a táblázatos (amerikai) módszer begyakorlására.

Felső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Novák—Trautmann, Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve. Tanár: Kemény Ignác.

Közkereseti és betéti társaság. Árubizományi ügyletek belföldi értékelszámolással. A tanultakat egybefoglaló üzletterv elkönyvelése és zárlata. Részvénytársaság alapítása, könyvelése, zárlata, részvénytőkeemelés és leszállítás. Magánczégek átalakulása részvénytársasággá. Árubizományi és bankbizományi ügyletek külföldi értékelszámolással. Résztes ügyletek az áruüzletben, közös ügyletek a bankforgalomban. Syndikatus könyvelése. Gyári vállalat könyvelése. Egy takarékpénztár, mint részvénytársaság két havi ügymenetének elkönyvelése.

Kereskedelmi levelezés. — Alsó osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Névy László, Kereskedelmi levelező. Tanár: Kemény Ignác.

A megrendendelések különböző módjai változatos árukkal. A megrendelések teljesítése. A megfelelő számlák az irodai munkálatok órájában készíttetnek. Árukinálatok eredeti árjegyzékek felhasználásával és ezekre való vonatkozással megrendelések. Ajánlkozások, különös tekintettel a közvetítő kereskedelemre. Hirdetések, üzleti tudósítások. Levelek hitelügyben. Tudakozó és felvilágosító levelek. Az üzlet alapításakor, annak fennállása alatt és megszűnésekor előforduló körlevelek.

Ügyiratok: bizonyítványok, elismervények, térítvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meg-

hatalmazványok, továbbá iparigazolványt, a cégbejegyzést és cégtör-
lést illető beadványok.

Középső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyvek: Névy László, Kereskedelmi levelező és dr. Heinrich Károly, Német kereskedelmi levelezés. Tanár: Kemény Ignác.

Levelek fizetésekről. Minden fizetési módozatnál az eljárás és kezelés begyakorlására a mellékletek (pénzeslevél-borítékok, utalványok, chekkek) elkészítése. Intő levelek. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltóügyekben, és pedig váltóhitelről, intézvényekről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről, váltó-küldvényekről, prolongatióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványról, az óvásról és visszkeresetről. Minden alkalommal a megfelelő váltók űrlapokon kiállítva csatoltatnak a megírt levelekhez. Levelek folyó-számlákról, az irodai munkálatokban megírt folyó-számlákra való vonatkozással. A német levelezés a magyarral párhuzamosan taníttatott.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyvek: Névy László, Kereskedelmi levelező és dr. Heinrich Károly, Német kereskedelmi levelezés. — Tanár: Kemény Ignác.

Magyar és német levelezés párhuzamosan. Levelek bizományi vételnél és eladásnál, határidőre való kötéseknel. Szállítmányozási és kárbiztosításnál előforduló levelek. Exportálás és importálás a kiegyenlítésekkel. Értékpapírvétel, eladás és letétbe-helyezés. Fizetéseképtelenség körül előforduló levelek. Meghitelező, ajánló levelek. Szolgálati ajánlközások.

Kereskedelmi ismeretek. — Alsó osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Trautmann Henrik, Kereskedelmi ismeretek. — Tanár: Vidor Salamon.

Az üzleti életből vett példákból levezetve a kereskedelmi fogalmakat és ismertetve a keresked. gyakorlatot, a sorrendben szükség szerint az irodalmi munkálatok tananyagára való tekintettel: a kereskedelem fogalma, jelentősége és ágai. Kereskedő, segédszemélyzet. Cég. Kereskedelmi társaságok. Felszámolás, csőd. A kereskedés tárgyai. Mértékek és súlyok. Pénz, valuta. Pénzhelyettesítő. Papir-

pénz. Hitel. Kereskedelmi hitelpapírok. Váltó, összekötve ürlapokon való gyakorlattal, utalvány, chekk. Értékpapírok. A kereskedelmi ügyletek általános szabályai. Közvetett keresk. ügyletek. Intézmények a kereskedelem előmozdítására: vásár, tőzsde, közraktár, bankok, biztosítás.

Közgazdasági ismeretek. — Középső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Dr. Sacher István „Közgazdasági ismeretek felső kereskedelmi iskolák számára.” Tanár: Dr. Németh Károly.

Alapfogalmak. Szükségletek. javak, érték, használati és csereérték, vagyon és annak fokai. Gazdálkodás, gazdaság, magán-, köz-, nemzet-, államgazdaság. Közgazdaságtan.

Általános tanok: I. Termelés. A termelés általában és annak főtenyezői. Természet. Munka, a munka hatékonysága. A tőke fogalma és nemei, keletkezése, szaporodása és fogyása; álló és forgó tőke. A termelési költség. Produktív és inproduktív termelés. A termelés eredményességének feltételei, verseny. A tulajdonjog és fejlődése. A munkamegosztás és fajtái. A termelés főágai. A gazdasági foglalkozások jelentősége. Fiziokraták, merkantilisták, Smith Ádám rendszere.

II. *Forgalom.* A forgalom fogalma és nemei. A forgalom fejlődésének feltételei. Kereslet és kínálat, érték, ár és fajtái, piac, az árra befolyással bíró tényezők. A természetes ár törvénye. Áralakulás szabad verseny mellett és annak korlátozásával. Monopolium, cartell, ring, amerikai és angol trust. Hatósági árszabás. A pénz fogalma, keletkezése, jelentősége, a pénzül használható javak kellékei. A hitel fogalma és nemei; telekkönyv, a hitel fejlődésének feltételei, a hitel hatása és jelentősége.

III. *Jövedelem megoszlás.* Bevétel, kiadás, hozadék, jövedelem, járadék, bér. Földjáradék fogalma. Ricardo elmélete. Munkabér fogalma és nemei. Tőkekamat fogalma, kamat, uzsora, uzsora-törvények. Vállalkozói nyereség.

IV. *Fogyasztás.* A fogyasztás általában. A háztartás, takarékoság, pazarlás, fényűzés. A fogyasztás viszonya a többi gazd. jelenségekhez. A biztosítás fogalma és nemei.

Különös rész. I. Őstermelés.

1. Az őstermelés felosztása; állattenyésztés, vadászat, halászat, bányászat. Mezőgazdaság, birtokviszonyok, jobbágyság, nagy- és kisbirtok, birtokminimum homestead, törzsörökös-rendszer, járadék birtok. Jóságkezelési és földmívelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

II. *Ipar.* Az ipar fejlődése és osztályozása, a gyáripár saját-

ságai. A czéhrendszer megszűnése és korlátai. Az ipar fejlődésének tényezői, a szabadalom, védjegy és mustraoltalom (1890. II. t.-cz.) A munkáskérdés, munkásvédelem, munkásbiztosítás, munkásegyletek, strajkok, munkáskamarák, szövetkezés.

III. *Kereskedelem*. A kereskedelem általában és közg. jelentősége. Suly- és mértékrendszer. Valuta és fajtái; nagyobb államok valutái. Pénzverés és szabályai, papírpénz, államjegy, bankjegy, érvényben álló államjegyek.

Közgazdasági ismeretek. — A felső osztály.
Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Dr. Sacher István „Közgazdasági ismeretek felső kereskedelmi iskolák számára“. Tanár: Dr. Németh Károly.

Bankok, azok eredete, jelentősége, bankmonopolium és bankszabadság, bankok felosztása, bankügyletek, a különböző üzletágak ismertetése, jegybankok, a bankjegy fogalma, a bankjegyforgalom szervezése, a bankjegy fedezet, a különböző fedezeti rendszerek s különösen az angol, német, francia és amerikai rendszer, a jegybankügy szervezete egyes államokban, nevezetesen az osztrák-magyar bank.

Takarékpénztárak, közraktárak, biztosító intézetek, kereskedelmi testületek és kamarák, vásárok és kiállítások, börzék.

Külkereskedelem, szabad kereskedelmi és védvámrendszer, gabona vámok, vámterület, kereskedelmi szerződések, konzulok, a nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése, váltóárfolyam.

A Közlekedésügy jelentősége, a közlek. eszközök nemei, szárazföldi utak és hidak, vízi utak, a vasutak nemei és jelentősége, vasutépítési rendszerek, a vasuti vonalak osztályozása, tarifák, a posta, táviró és távbeszélő.

Államgazdasági ismeretek. Alapfogalmak, államgazdaság általában, a különbség szemben a magángazdasággal, államgazdasági ismeretek tárgya.

I. *Államszükséglet* és államkiadások, az utóbbiak osztályozása. II. *Államháztartás* rendje. Budget, a helyes budget kellékei, brutto és netto budget, zárszámadás. III. *Állambevételek*, bevételi források, a bevételek osztályozása.

A) *Az állam saját gazdasága*, az állam magánjellegű gazdasága, pénzügyi regálék (jövedékek), a dohány-, só- és lottójövedék, lőporegyedáruság, italmérési egyedáruság.

B) *Az illetékek* fogalma, célja és alapja, a kiszabás és

lerovás módjai, az illetékek nemei, a nálunk létező illetékek általánosságban.

C) Az *adó* fogalma és jogalapja, adózási rendszer, az itt előforduló fogalmak, az adózás főelvei, a progressiv adó, a létminimum adómentessége, adóáthárítás, egyetlen adó és összetett adórendszer, az adók osztályozása, közvetlen és közvetett adók. a) *Egyenes adók*: föld-, ház-, kereseti és bányaadó, a nyilv. számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója, tőkekamat- és járadékadó, ált. jöv. pót-adó, nyereségadó, szállítási adó, vadászati és fegyveradó, hadmentességi díj (adó). b) *Fogyasztási adók*. szesz-, sör- és cukoradó, ásványolaj-, hús- és borital-adó.

IV. *Államhite*l és államadósságok jogalapja, hatása és osztályozása, függő államadósság, kényszerkölcsön, papírpénzadósság, bankjegyadósság, egyszerűen kamatozó-, törlesztéses- és sorsjegykölcsönök, államkölcsönök kibocsátása, államadósság törlesztése, állambukás.

Jogismeretek. — Középső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Dr. Hermann S. „Jogi ismeretek.“ Tanár: Dr. Németh Károly.

A jog fogalma és osztályozása. A köz- és magánjog. A vagyon-, a család- és öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon-, zálog-, szolgalmi jog. Kötelmi jog. Jogügylet és érvényességének feltételei. A szerződés és fajtái. A jogi képviselő. A törvényhozás. A kormányzat. Hatóságok. Biróságok. Peres eljárás.

A magyar kereskedelmi törvény I. részének és a váltó törvénynek legfontosabb határozatai; a csődtörvény főelvei. A kézi zálogügyletek, az uzsora, részletügy. Az értékpapírok megsemmítéséről szóló legfontosabb törvényes intézkedések.

Felső osztály. — Hetenkint 2 óra.

Tankönyv: Dr. Hermann S. „Jogi ismeretek“. Tanár: Dr. Németh Károly.

A váltótörvény tüzetes ismételése. A már tanultak fonalán a magyar kereskedelmi törvény II. része, az ipartörvény főbb intézkedései, a vízi és vasúti jog főszabályai, a kereskedelmi és iparkamarák szervezete, a consuli biráskodás, a szabadalmi, házalási és védjegyügyről, a vasárnapi munkaszünetről, a betegsegélyező pénztárakról szóló törvényes intézkedések rövid ismertetése.

Vegytan és áruismeret. — Középső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Matavovszky B., Vegytan és Áruismeret. Tanár: Matavovszky Béla.

A szervetlen anyagok chemiája. Az alapfogalmak (a chemia lényege; az anyag szerkezete; az egyszerű és az összetett test; a vegyület és a keverék; az atom és a molekula; a súlyviszonyok törvénye; a chemiai képletek stb.).

A nemfémek elemek (hydrogen; oxygen; a halogen elemek; kén; nitrogen és a vele rokon elemek; a szén és a silícium).

A fémek elemek (az alkali és az alkali földfémek; a magnesium-, az ezüst-, az aluminium-, a vas-, a chrom-, a mangan-, a bismuth-, az ólom- és a platinacsoport legjelentősebb fémjei).

Az egyes elemekkel kapcsolatosan tárgyalva lettek azoknak legfontosabb vegyületei, különös tekintettel a chemia anyagára, a technológiára, az ipar és a kereskedelem szempontjából nélkülözhetetlen anyagokra.

Áruismereti, illetőleg technológiai szempontból tárgyalva lettek: a kén, a phosphor; a só-, a salétrom-, a kén-, a phosphor- és a borsav, a szén (az ásványi, a csont-, a faszén, a gyémánt, a graphit és a ceruza); a silíciumdioxidnak az iparra és kereskedelemre fontos fajtái (homok, homokkő, az ide tartozó drágakövek, a malomkövek), a konyhasó, a szóda, a lugkő, a chilisalétrom, a borax, a kalisalétrom, a puszkapor, a szalmiák, a mészkő (márvány, kréta, márga), az égetett mész, a gipsz, az üveg, a superphosphat, a magnesiumsilikátok (asbest, tajték), a zink, a zinksulfat, a zinkfehér, a réz legfontosabb ötvözei, a schweinfurttizöld, a rézvitriol, a kéneső, a zinnóber, az ezüst, az aluminium és az aluminium-bronz, az aluminiumoxid, az ide tartozó drágakövek (rubin, saphir, spinell, chrysoberyll, a beryll, a topáz, a türkiz), a smirgel, a timsó, az agyag, a kerámia, az ultramin, a vas, az ocker, a vassulfat, a nickel, a kaliumdichromat, a chromzöld, a kaliumpermanganat, a bismut, az ólom, a serét, a minium, az ólomfehér, a chromsárga, az ón, a platina és az arany.

Felső osztály. — Hetenkint 3 óra.

Tankönyv: Matavovszky B., Vegytan és Áruismeret. — Tanár: Matavovszky Béla.

Bevezetés a szerves chemiába. Telített és telítetlen szénhydro-

gének és azok származékai. Petroleum, ozokerit, asphalt, paraffin. Alkoholok, savak, a több értékű alkoholok oxydatiójának termékei. Zsiradékok és viaszfélék. Disznózsir, halzsir, halak, vaj, viasz, olajok, faolaj, gyapot-, repcze-, sesam-, földi mogyoró-, len-, pálma-, repczeolaj, kókuszzsir, művaj. Szappan- és gyertyatartás. Cyanvegyületek, Parisi, ill. berlinikék. Szenhydrátok. Nádcukor és gyártása. Sör, bor, szesz. Tej és sajt. Celloluse és a vele rokon testek. Keményítő és a vele rokon testek. Keményítő és annak gyártása. Gabonaneműek és a liszt. Gyapot, juta, len, kender, ramie, selyem, gyapju. Fonalak és a szövés. Papir és a papirgyártás. Gummineműek. Szénsavszármazékok. Kávé, thea, kakao. Aromás vegyületek és származékaik. Phenolok, aromás alkoholok, aldehidek és savak. Vanilia, fahéj. Indigo. Alkaloidák. Bors, paprika. Terpenek és a kámfor. Kautsuk, guttapercha és balata. Illóolajok. Gyanták. Csontok, bőrök, cserzés.

A tárgyalt áruknál különös gond lett fordítva azok származási helyére, a kereskedésben való megjelenésük formájára, a velük folytatott kereskedelembe követett szokásokra, az áruknak az európai, de különösen a hazai piacok szempontjából fontos beszerzési forrásaira, az áruk előállításának és eltartásának követelményeire, a hamisítások módjára és a valódiság eldöntésének ismertető jeleire.

Szépíráás. — Hetenkint 2 óra.

Tanár: Kemény Ignác,

Szépírási előgyakorlatok. A magyar és német kis és nagy betűk az alapvonalak rokonsága szerint csoportosítva. Magyar és német folyóírás. Rondírás.

Rendkívüli tárgyak.

Torna. — Osztályonként 2—2 óra. Hetenként összesen 6 óra.

Tankönyv: Maurer János tankönyve s tornászati táblái. Dr. Ottó József játékkönyve. Tanár: Dr. Vajda Emil.

Tananyag: I. *Rendgyakorlatok.* Sorbontás, kanyarodás, fejlődés, kigyóvonulás, ellenvonulás. A katonai rendgyakorlatokból a „Gyakorlati szabályzat” I. fej. 2, 4, 5 és 6. f. 14—21. §. szerint.

II. *Szabadgyakorlatok.* Állások és sorbontások, kéziszeresek: fa és vasbotok, súlyzók. Rendes és műjárások. Birkózás, súlydobás. Futás 5—6. p. Versenyfutás 100—200 m. távolságra. Társasgyakor-

latok. Játékok a rugó és füles labdával; más társasjátékok. Távoldobás a füles labdával.

III. *Szergyakorlatok*. Nem lévén még teljesen berendezve a tornacsarnok, a tanulók szertornázást — jó időben — a városi tornakertben gyakorolták. Korláton, bakkon, mászó kötelen, nyujtón folytak egyszerűbb gyakorlatok. Ugrások helyből és rohammal.

A játékok közül különösen a várjáték, foot ball, labdakergető, körrugó, kettős és négyes méta, üsd a harmadikat stb.

Gyorsírás — Hetenként 2 óra.

1) *Kezdők tanfolyama*. Tankönyv: Forrai Toma „A magyar gyorsírás tankönyve.” I. kötet. Tanár: Dr. Nógrádi Jenő.

A betűk begyakorlása az *e* hangzóval. Az *e* és *é* hangzók rendhagyóságai. A mássalhangzói torlódások. A mássalhangzók kettőzése. Az *a*, *i*, *o*, *ö*, *u* és *ü* hangzó. Magánhangzók önálló jelölése. Hangrendmegszakadás. Rövidítések ragokra, képzőkre. Számnévi rövidítések. Idegen szók és tulajdonnevek. Egyszerűsítések. Szójelek. — Mindezek gyakorlása a táblán és füzetekben. Gyorsírt szöveg olvasása. A tanév végén fokozatos sebességű írás diktandó után.

2) *Haladók tanfolyama*. Tankönyv: Kozma Bernát „Kereskedelmi gyorsírás.” — Tanár: Dr. Nógrádi Jenő. — Hetenként 1 óra.

Szabad egyszerűsítések. Egyszerűsítések a töben, képzőkben és ragokban. Szóösszehuzások. Szabad rövidítések kezdőhanggal, belhanggal és véghanggal. Mintasztenogrammok, a vitairás alkalmazása kereskedelmi levelekben. Mindezek gyakorlása a táblán és füzetekben, mint a kezdők tanfolyamában.

Német társalgási gyakorlatok.

A német társalgási órákon a lefolyt tanévben az összes osztályok növendékei egy csoportban vettek részt, mivel a csekély óraszám miatt (heti 2 óra) ez évben még nem lehetett a tanulókat nyelvtudásuk szerint csoportosítani. A társalgási gyakorlatok anyagát a mindennapi, főképen a kereskedelmi életben előforduló fogalmak és az azok köré tartozó beszélgetések képezik. E beszélgetések lehetőleg szemlélhető tárgyakhoz kapcsolva indultak, majd pedig kiterjeszkedtek a tanulók ismeretkörébe vágó egyéb dolgokra is. Főczél a társalgási nyelv ügyes használata, a német nyelven való értelmes és szabatos kifejezés volt.

V.

Jelentés az ifjusági „Önképzőkör“-nek működéséről.

A lefolyt tanévben a teljes kialakulásnak korszakát élte át iskolánk. A nehéz munka közepette is lehetségessé vált azonban, hogy az igazgató és a tanári kar vállvetett munkássága folytán, az iskola szellemi és egész belső életének emelésére megbecsülhetetlen egyesületi élet fejlesztésére is kiterjedhetett a gondoskodás és megalakulhatott az ifjuság Önképzőköre.

A kör megalapítását főként azon körülmény tette szükségessé, hogy növendékeink az iskolából egyenesen az életbe, az önzés küzdő terére lépnek, ott pedig nagyon könnyen szívják magukba a kornak materiálisztikus elveit, azért szükséges, hogy az iskolából vigyék magukkal az idealizmust, a szép, jó és igaz eszményeiért való lelkesedést. A mit legjobban az irodalom és történelem ápolása által érhetünk el. Mivel azonban szakiskolánkban e tárgyakkal való foglalkozásra aránylag kevés idő jut, a nemes cél érdekében megfelelő teret kell nyújtani az Önképzőkörnek, melynek céltudatos vezetés mellett elmaradhatatlan az üdvös hatása.

A kör működésének céljai a nemzeti szellem, a hazafiság és szép iránti érzék fejlesztése, a kiváló irodalmi férfiak méltatása, az irodalom ismertetése, irodalmi és hazafias ünnepek rendezése, írásbeli dolgozatok benyújtása, azoknak szóbeli és írásbeli megbirálása, költemények szavalása és beszédek tartása. A kitűzött célok elérésére szolgálnak a rendes és a diszgyűlések, célirányos munkálatok benyújtása és birálata, szavalatok és szónoklatok, írásbeli és rögtönzött birálatok és pályamunkák tételeinek kitűzése. A gondolatok helyes kifejezése s a nyelvkezelés szabatosága érdekében még előszóbeli előadások is tartatnak. A gyűléseken az összes kifogástalan viseletű és megfelelő előmenetelt tanusító növendékek részt vesznek.

A lefolyt tanévben a kör tagjait nagyobb munkásság kifejtésében gátolták ugyan a kezdet nehézségei és a szokottnál nagyobb

mérvü iskolai elfoglaltság, mindazonáltal a kör tagjainak nagy részében a nemes célhoz méltó ügyszeretet és buzgóság nyilatkozott meg.

A kör vezetését Kárpáti Manó tanár vállalta el; a tisztikar tagjai voltak: Ifjusági elnök Meller Ignác felső o. t., főjegyző Wolf Izsó felső o. t., ifj. alelnök Fábián Sándor felső o. t., titkár Krausz Gyula felső o. t., jegyző Csillag Ignác középső o. t., pénztáros Deutsch Emil középső o. t., ellenőr Winter Miksa felső o. t., könyvtáros Ofner József középső o. t.

A rendes gyűléseken kívül két diszgyűlést tartott az Önképzőkör; az egyiket báró Eötvös József emlékezetére, a nagynevű író és államférfiu elhalálzásának évfordulója, a másikat márczius 15-én, a magyar nemzeti szabadság hajnalhasadásának évfordulója alkalmával.

Báró Eötvös József emlékezetére rendezett diszgyűlésnek programja a következő volt: 1. Eötvös báró élete és működése; beszéd tartotta Fábián Sándor felső o. t. 2. Vár és kunyhó. Báró Eötvös Józseftől. Szavalta Sternberger Jenő felső o. t. 3. Eötvös műveinek méltatása. Felolvasta Meller Ignác felső o. t. 4. Végrendelet Eötvöstől. Szavalta Stadler Aladár alsó o. t.

A márczius 15-iki diszgyűlés programja a következő volt: Hymnus, énekelte az ifj. énekkar. Talpra magyar! Szavalta Schlesinger Ferencz középső o. t. Ünnepi beszéd, tartotta Kurczmann Jenő felső o. t. Márczius 15. Szavalta Sternberg Jenő felső o. t.

A diszgyűléseken jelen volt az igazgató és a tanári kar; a kör működése iránti érdeklődésének az igazgató és a tanári testület tagjai a rendes gyűléseken való megjelenésükkel is élénk tanujelét adták.

Kárpáti Manó.

VI.

Jelentés az 1899/1900. iskolai év végén tartott érettségi vizsgálat lefolyásáról és a végzett tanulók elhelyezéséről.

Első évben tartott érettségi vizsgálatunk jelentőségéről (l. 19. oldal) már megemlékeztünk és így itt csak annak lefolyásáról kell beszámolnunk.

Az érettségi vizsgálat írásbeli részére 33 tanuló jelentkezett, kik a következő napokon láttak az erre kijelölt tételek megfejtéséhez:

Május 16-án a *magyarnyelvből* kidolgozták a következő témát: Széchenyi István gróf érdeme hazánk közgazdaságának fejlődése körül.

Jelesen	dolgoztak	8-an.
Jól	„	16-an.
Elégségesen	„	9-en.
Elégtelenül	„	—

Május 17-én a *könyvviteltanból* a következő tétel képezte a vizsgálat feladatát:

Kovács Miklós czég alatt vezetett üzletembe 1900. május 1-én Benkő Géza belép üzlettársnak 12000 K. alaptőkével. Kovács Miklós leltára 1900. május 1-én:

1. Készpénz	K. 1833.60
2. Áru	
30 bál Ceylon-kávé, brutto 2400 kg., tara	
2 ⁰ / ₀ , netto 2352 kg. á 160 K. per 50 kgr	K. 7526.60
3. Berendezés	K. 640.—
	K. 10000.—

5-én a Fiumei Hitelbank értesít, hogy bizományi eladásra küldött nekünk egy waggon, 100 bál Karolina-rizst á brutto = netto, 100 kg., lim 25 K. pr ⁰/₀ kg., 2⁰/₀ sconto, v. 3 havi váltó ellen, ¹/₂⁰/₀ delcredére jutalék, 1⁰/₀ bizom. jutalék mellett.

12-én utánvétel mellett kaptunk Mayer Testvérektől, Trieszt,

25 bál Cuba-kávét, brutto 1500 kg., tara 2⁰/₀, netto 1470 kgr. á 94 K. pr 50 kg., fizettünk 50.40 K. szállítási költséget és 37 ar. frtot pr ⁰/₀ kg. netto vámot 20⁰/₀ agióval.

15-én Kovács 500, Benkő 400 K:-t vesz ki magánczéljaira.

18-án eladjuk Horváth Józsefnek, helyben, 3 havi hitelre a 30 bál Ceylon-kávét á 200 K. pr 50 kg. netto.

20-án eladunk készpénzen 40 q. brutto = netto rizst á 25. K. pr ⁰/₀ kg., levonva 2⁰/₀ sonto.

25-én eladjuk a még raktáron levő 60 q. rizst á 25 K. 3 havi váltóra. A raktári kezeléseért a vasuton fizetünk 10 K.-át.

31-én a Fiumei Hitelbanknak elszámolást küldtünk. A váltóra adott áru után ¹/₂⁰/₀ delcr. jutalékot, az egész áru után 1⁰/₀ bizom. jutalékot számítunk. A váltót is megküldjük neki.

Elkönyvelendő a pénztár-naplóban, főkönyvben, áru-scontróban; készítették a próba-mérleg, leltár (a Cuba-kávé beszerzési áron számitandó), zárlati kimutatás. A nyereség a betétek arányában szaporítja a tőkéket.

Jelesen	fejtették meg	10-en.
Jól	„	7-en.
Elégségesen	„	12-en.
Elégtelenül	„	4-en.

Junius 18-án a *kereskedelmi levelezésből* a következő feladat volt kidolgozandó:

A Magyar Waggon- és Gépgyár-Részvénytársaság, Győr, 1900. május 5-én felajánlja megvételre Berger J. és Társának, Bécs, az ottani pályaudvaron levő 8 drb automobil-kocsit, u. m. 3 drb petit duc á 10500 K., 3 drb phaetont á 10500 K. és 2 drb teherkocsit á 8400 K. Átvétel esetén a mellékelt számla-másolat összegéből 3⁰/₀ rabattot engednek. (Megirandó a számla-másolat is.)

Berger és Tsa 7-én válaszolnak, hogy csakis bizományba hajlandók azt átvenni; a rabatton kívül 5⁰/₀ bizom. díjat kérnek. (Németül.)

A gyár 9-én elfogadja a feltételeket, intézkedett, hogy az áru kiadassék és kéri őket, hogy számlájukra vegyenek Bécsben egy legkésőbb e hó végén lejáráó 3000 M.-ről szóló váltót és küldjék azt Mayer F.-nek (Friedrichstrasse 5.) Berlin.

A gyár 10-én Mayert értesíti a rimessáról.

13-án Berger J. és Tsa jelentik az áru átvételét és számlát küldenek a Berlinbe küldött 3000 M.-ről pr május 19 á 118, 4⁰/₀, egyuttal Berlinbe küldik a rimessát levél kíséretében. (Utóbbi németül.)

17-én Mayer F., Berlin, értesíti a gyárat a rimessa átvételéről.

31-én Berger J. és Tsa elszámolást küldenek az eladott automobil-kocsikról, a pénzt a M. váltóösszegének levonása után átutalják bankgiro-számlán. (Megirandó a bizom. eladási számla is.)

Jelesen dolgoztak 10-en.

Jól „ 10-en.

Elégségesen „ 12-en.

Elégtelenül „ 1.

A mennyiségtanból és politikai számtanból június 21-én a következő tétel lett kitűzve:

1. Kölcsön veszünk 2000 K.-nát oly kötelezettséggel, hogy azt 5⁰/₀ évi utólagos kl. mellett, kamatos kamataival együtt, 8 év múlva visszafizetjük; azonban már a harmadik év végén visszafizettünk 1000.— K.-nát, mennyit kell tehát még a 8-ik év végén fizetnünk? A feladatot táblázattal kell megoldani, de megoldásának formái algebrailag fogalmazandók.

2. 100.— K. előleges járadéknak mi lesz a felkamatolt értéke az utolsó év végén, ha azt 60 évig, minden félév elején befizetjük és ha a félévi kl. 2⁰/₀? Táblázattal oldandó meg, de a táblázat használatának módjait algebrailag indokolni kell.

3. Készítsünk törlesztési tervet 1000.— K. kölcsönhöz, mely 10 év alatt egyenlő utólagos annuitásokkal fizetendő vissza, ha az az utólagos kl. 5⁰/₀. A törlesztési tervnek 1-ső, 2-ik és 8-ik sorát kell elkészíteni.

Jelesen oldották meg 6-an.

Jól „ „ 11-en.

Elégségesen „ „ 15-en.

Elégtelenül „ „ 1.

A német nyelvből június 22-én a következő feladat képezte a vizsgálat tárgyát:

Über die Bedeutung Fiumes.

Jelesen dolgoztak 7-en.

Jól „ 15-en.

Elégségesen „ 9-en.

Elégtelenül „ 2-en.

A francia nyelvből június 23-án megtartott vizsgálaton a következő leveleket kellett francziára fordítani:

1. Váltó-küldés számla-kiegyenlitéseül.

Marseille, 1900. január 14.

Flambert Gyula urnak

Lyon.

Van szerencsénk értesíteni, hogy megkaptuk a f. hó 5-én kelt számlájával küldött selyemárukat.

A számla fedezésére mellékelve küldjük váltónkat

3000 franc-ról, Beaulieu Pálra, városukból.

Sziveskedjék azt számlánk javára könyvelni s átvételéről bennünket értesíteni.

Maradtunk kiváló tisztelettel

Fleury József és fia.

2. Váltó.

Marseille, 1899. december 1-én.

Ér. 3000 frc.

Kelettől 3 óra fizessen Ön ezen első váltónál fogva *Flambert Gyula* ur rendeletére, *Lyon*,

háromezer franc-ot.

Értéke számlában és tegye számvitelbe tudósítás szerint.

Beaulieu Pál urnak

Fleury József és fia.

Lyon, Városház-tér 2. sz.

Elfogadom :

Beaulieu Pál.

3. Válasz.

A váltó vételének elismerése.

Lyon, 1900. január 20.

Fleury József és fia uraknak

Marseille.

Folyó hó 14-én kelt b. levelükkel küldött váltót 3000 franc-ról, *Beaulieu Pálra*, városunkból, megkaptam s a váltó összegét az Önök javára könyveltem.

Teljes tisztelettel

Flambert Gyula.

Jeles	dolgozatot készítettek	6-an.
Jó	"	16-an.
Elégséges	"	10-en.
Elégtelen	"	készített 1.

A június 25-én kidolgozott *kereskedelmi számtani* feladat a következő volt:

1. Budapest követelése Frankfurtból M. 24000, fizetendő május 7-én. Frankfurt április 7-én megbízásból küld Budapestnek 25 db. államvasut-részvényt á 135.50 és 25 db. déli vasut-részvényt á 28.10, szok. alkuszdiyak és $\frac{1}{8}\%$ jutalék mellett, a maradékot május 7-én direct váltóval egyenliti ki á 48.20, 5% , szok. alk. Hány koronáról szól ezen váltó, ha Frankfurt 5% -es folyó számlai kamatot számít.

2. 580 ar. frt vámot kell fizetnünk. Melyik pénznemmel fizetjük, ha a ducat ára 11.45,
a 20 frankos ára 19.27,
a 20 márkás ára 23.60,
a vámágio 20% .

Hány koronába kerül a vám, ha a legelőnyösebb módot választjuk? Hány darab érmet kell vennünk?

Jelesen	fejtették meg	13-an.
Jól	"	6-an.
Elégségesen	"	14-en.
Elégtelenül	"	—

Az írásbeli vizsgálati dolgozatok alapján a vizsgáló-bizottság, melynek elnöke dr. *Schuck* Béla kir. főigazgató és társelnöke *Szávay* Gyula, keresk. és iparkamarai titkár, mint a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium kiküldött biztosa voltak, folyó évi június 5-én tartott ülésében mind a 33 jelentkezőt szóbeli vizsgálatra bocsátotta s csak egy tanulónak kell, a Szervezet 18. ponja értelmében, folyó évi szeptemberben két tárgyból javító írásbeli érettségi vizsgálatot tenni.

A szóbeli érettségi vizsgálatot június 6., 7. és 8. napján tartottuk meg. A vizsgálat eredménye szerint:

Jelesen feleltek meg:

Krausz Géza
Meller Ignác.

Jól megfeleltek:

Blau Mór
Deutsch Albert
Diamant Rezső

Gerebényi Jenő
Kurczmann János
Leitner István
Temesvári Ödön
Szalczer József
Weisz Oszkár
Winter Miksa.

Megfeleltek :

Áldor Kálmán

Csapó Pál

Fábián Sándor

Fürst Rudolf

Just Ernő

Karácsonyi Tivadar

Kohn Imre

Kohn Jakab

Lamos Zoltán

Róna Oszkár

Salczer Lipót

Stern Imre

Sternberg Jenő

Wolf Izsó.

A vizsgálatra bocsátott 33 tanuló közül tehát érettnak nyilvánítottatott 26 ; 7 pedig — ezek közül 3 két tárgyból, 4 egy tárgyból — f. évi szeptember hónapban teendő javító-vizsgálatra utasítottatott.

A végzett tanulók elhelyezése. Az igazgatóság széles alapon aktiót indított meg arra nézve, hogy a végzett tanulókat elhelyezze ; ennek eredményeként Győrött 5 tanuló kapott állást. Összesen alkalmazva van eddig 16 végzett növendék, kik közül néhányan maguk keresték meg helyüket. Az idő rövidsége miatt ezen vállalkozásunk sikeréről még nem számolhatunk be teljesen, mert több tanuló elhelyezése folyamatban van. Ide iktatjuk azonban azon czégek, illetőleg vállalatok neveit, melyek tanítványainkat már most, illetőleg az üresedések mérve szerint alkalmazni akarják :

Makoviczky Péter, L. Rózsahegy ; „Kőszénbánya r. t.“ Salgó-Tarján ; „Garamvölgyi cukorgyár r. t.“ Oroszka ; „Unio“ vas- és bádoggár. Zólyom ; Gőzmalom, Fűzitő ; „Hazai ált. bizt. r. t.“ Budapest ; „Első m. ált. bizt. társ.“ Budapest ; Kúhne E. mezőgazd. gépgyára, Moson ; Fonciére bizt. r. t., Budapest ; „Dordrecht“ bizt. társaság, Budapest ; Hernád-völgyi m. vasipar r. t.“ Budapest ; „Magyar textilipar r. t.“ Rózsahegy ; „Pesti Victória gőzmalom“ ; „Vasmegeyei cukorgyár“ Sárvár ; „Magyar ált. kőszénbánya r. t.“ Budapest ; „Első magy. papiripar r. t.“ Budapest ; „Komáromi takarékpénztár r. t.“ ; „Magyar és galicziai naphta-ipar r. t.“ Budapest ; „Cukor- és szeszgyár r. t.“ Diószeg ; „Magyar-franczia bizt. r. t.“ Budapest ; Cukorgyár r. t.“ Selyp ; „Első szepesi gőz-sör- és malátagyár“ Poprád ; „Cs. és kir. szab. adriai bizt. társaság“ Budapest ; „Klotild“ vegyipari r. t.“ N. Bocsko.

VII.

A Győri Felső Kereskedelmi Iskola Gondnoksága.

Elnök :

Zechmeister Károly, kir. tanácsos, Győr szab. kir. város polgármestere.

Tagok :

Csanaki Jerfy Antal, keresk. tanácsos, a Győri I. Takarékpénztár vezérigazgatója.

Dr. győri Kautz Gusztáv, kir. tanácsos, nyug. jogakadémiai igazgató.

Lenner Emil, áll. főreáliskolai igazgató.

Dr. Mayer Lajos, h. köz- és váltó ügyvéd.

Dr. bejezi Németh Antal, kir. tanácsos, tankerületi főigazgató.

Schlichter Lajos, építész.

Szávay Gyula, a győri Keresk. és Iparkamara titkára.

Weidman Adolf, keresk. tanácsos.

Előadó és jegyző.

Matavovszky Béla, igazgató.

VIII.

A tanári kar.

Igazgató.

Matavovszky Béla, okl. középiskolai (vegytan és természet-tan) és keresk. szakiskolai (áruismeret ipar-műtan) tanár, a vegytani és áruismereti szertárőre, tanított mennyiségtant és politikai számtant, továbbá vegytant és áruismeretet a középső és a felső osztályban. hetenkint 10 órában.

Tanárok :

Kárpáti Manó, keresk. szakiskolákra (magyar és német nyelv) képesített és intézeti r. tanár, a középső osztály főnöke, az Önképző-kör vezetője, tanított német nyelvet mind a három, történelmet a felső és magyar nyelvet a középső és a felső osztályban, hetenkint 18 órában, ezenkívül német társalgási órákat tartott mind a három osztálynak erre kijelölt tanulóival heti 2 órában.

Kemény Ignác, okl. keresk. szakiskolai és intézeti r. tanár, a felső osztály főnöke, tanított keresk. levelezést és irodai munkálatokat mind a három, könyvitelt a középső és a felső, szépírást az alsó osztályban, hetenkint 19 órában.

Dr. Németh Károly, h. köz- és váltó-ügyvéd, tanított jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban, hetenkint 9 órában.

Dr. Nógrádi Jenő, okl. középiskolai (magyar és francia ny.) és intézeti rendes tanár, az alsó osztály főnöke, az ifjusági és tanári könyvtár, a történelem és földrajzi szertár őre, tanított franczianyelvet mind a három, magyar nyelvet az alsó és történelmet az alsó és a középső osztályban, hetenkint 18 órában.

Novák Antal Viktor, okl. középiskolai (tört. és földrajz) és áll. főreálisk. r. tanár, tanított földrajzot mind a három osztályban, hetenkint 6 órában.

Dr. Vajda Emil, okl. középisk. (magyar és német ny.) és okl. torna tanító, áll. főreálisk. r. tanár, tanított testgyakorlást és játékot, hetenkint 6 órában.

Vidor Salamon, okl. középiskolai (mennyeiségtan, természettan) és keresk. szakiskolai (keresk. számtan), intézeti r. tanár, a tanári testület jegyzője, a természettani szertár őre, tanított keresk. számtant mind a három, mennyeiségtant, keresk. ismereteket és természettant az alsó osztályban, hetenkint 17 órában.

Hitoktatók :

Berky Zoltán Béla, áll. főreálisk. hittanár, tanította a róm. kath. hittant, az alsó, középső és a felső osztályban, hetenkint 3 órában.

Póó Vincze, ág. hitv. ev. lelkész, tanította az ág. ev. hittant mind a három osztályban, hetenkint 1—1 órában.

Dr. Schwartz Mór, főrabbi, tanította az izr. hittant mind a három osztályban, hetenkint 3 órában.

Intézeti szolgálók :

Raider Antal.

Borbély János.

IX.

A tanulók névsora.

Alsó osztály.

- Bezerédy Ödön, Pápa, 1883. III. 21.
Ifj. Boldini Dezső, N. Ocsa, 1885. V. 6.
Csillag László, Győr, 1885. III. 16.
Csorna Gyula, Téth, 1882. XII. 14.
5 Deutsch Jenő, Ó-Gyalla, 1885. II. 2.
Dóczy Tivadar, Győr, 1884. V. 15.
Fejes László, Szemere, 1885. VIII. 7.
Grosz Ferencz, Kis-Czell, 1884. XII. 22.
Kalisch Miksa, Boldogasszony, 1884. IX. 2.
10 Kékessy Ervin, Lakompak, 1884. VII. 29.
Kokas Elemér, Győr, 1882. X. 11. Kimaradt.
Kornfeld Lajos, Mosony, 1884. VIII. 5.
Messinger Móricz, Komárom, 1883. XII. 4.
15 Németh Ferencz, Galgóc-Lipótvár, 1880. IV. 21. Meghalt.
Posch Nándor, Győr, 1885. IX. 10.
Ifj. Réman József, Szany, 1880. I. 1.
Ifj. Schneider János, Féltorony, 1882. V. 15.
Ifj. Schrank Adolf, Koltha, 1885. X. 21. Ftdm.
20 Schwarz Sándor, Devecser, 1883. XII. 16.
Singer Mór, Vámos, 1883. XII. 16.
Stadler Aladár, Győr, 1884. XII. 12.
Steczina Lajos, Budapest, 1882. IX. 25.
Stern Lajos, Komárom, 1884. IX. 28.
25 Strausz Miksa, Lovász-Patona, 1882. IX. 17.
Vermes Győző, Győr, 1884. IX. 23.
Weiner Sándor, Győr, 1883. IX. 10.

Weisz Ignác, Mosony, 1883. V. 18.

Weisz Jakab, Csorna, 1884. V. 20.

30 Wellisch Lipót, Mosony, 1884. X. 1.

Wotitz Pál, Győr, 1883. X. 12.

Magántanulók.

Simon Péter, Barbarcs, 1877 VII. 15.

Szolga József, N. Váradi, 1889. VI. 12.

Középső osztály.

- Békeffy Miklós, N.-Igmánd, 1883. II. 13. ✓
 Csillag Ignác, Győr-Szt.-Márton, 1880. III. 19.
 Deutsch Emil, Győr, 1883. XI. 23.—
 Engel Izidor, Győr-Sziget, 1883. IX. 17.—
 5 Hecht Gábor, Komárom, 1883. IX. 17. —
 Hacker Jenő, Győr, 1881. XI. 8. —
 Hajdu Dezső, Győr, 1884. VII. 12. —
 Kaufmann Konrád, M.-Óvár, 1883. III. 12. —
 Klepeisz Ferencz, Besfa, 1882. XII. 7. —
 10 Kohn Oszkár, Komárom, 1882. IV. 7. —
 Lohner Ferencz, Szőny, 1879. XII. 15. —
 Löwinger József, N. Lengyel, 1883. V. 20. —
 Magyary Ernő, Vértes, 1881. XII. 9. Kimaradt. —
 Nyitrai Dezső, Komárom, 1884. VIII. 17.
 15 Ofner József, Börcs, 1883. IV. 20. Tdm. —
 Relle Mátyás, Budapest, 1884. II. 15. —
 Rosenberg Simon, Farád, 1882. XII. 27. Tdm. —
 Schlesinger Ferencz, Ács, 1883. III. 25. —
 Schweiger Sándor, Enying, 1883. IX. 12. —
 20 Szauer József, Mosony, 1884. IV. 1. —
 Vári Kálmán, Érsekújvár, 1882. X. 1. —
 Vieser Béla, Piszke, 1883. V. 19.

Magántanuló.

Kelemen Alfréd, Győr-Sziget, 1883. XII. 24.

Felső osztály.

- Áldor Kálmán, Győr, 1881. X. 19. Ftdm.
 Blau Mór, Felpécz, 1881. VI. 3.
 Brenner Lajos, Komárom, 1882. V. 26.
 Brenner Miksa, Komárom, 1883. IX. 2.
 5 Csapó Pál, Börcs, 1877. X. 19.
 Deutsch Albert, M.-Óvár, 1882. VIII.
 Diamant Rezső, Győr, 1883. IX. 11. Ftdm.
 Dóczy Zoltán, Győr, 1893. I. 4.
 Fábián Sándor, Pápa, 1880. X. 23.
 10 Fürst Rudolf, Győr, 1878. VII. 31.
 Gerebényi Jenő, M.-Óvár 1881. IX. 11.
 Gold Gyula, Kisbér, 1882. VIII. 2.
 Just Ernő, Győr, 1882. VI. 21.
 Karácsonyi Tivadar, Győr, 1882. V. 30.
 15 Kohn Imre, Komárom, 1883. X. 7.
 Kohn Jakab, Nezsider, 1882. V. 22.
 Kovács Gyula, Apostag, 1881. II. 1.
 Krausz Gyula, Győr, 1881. IX. 2.
 Kuffler Dezső, P.-Somorja, 1881. VII. 20.
 20 Kurczmann János, Komárom, 1883. I. 20. Ftdm.
 Lamos Zoltán, Kossuth, 1882. I. 17.
 Leitner István, Győr, X. 10.
 Madarász Sándor, N.-Écs, 1882. III. 30.
 Meller Ignác, Győr, 1883. I. 4.
 25 Neumann Rezső, Győr, 1882. III. 1.
 Németh Ferencz, Győr, 1881. XI. 24.
 Reichenfeld Miksa, Győr-Asszonyfa, 1882. V. 5.
 Rohling Frigyes, Csermend, 1878. III. 20.
 Rosenberg Oszkár, Kisbér, 1883. VII. 14.
 30 Salczer Ignác, Nemes-Szalók, 1880. VIII. 31. Tdm.
 Salczer Lipót, Győr, 1882. VI. 9.
 Spitzer Ármin, Győr, 1880. X. 28.
 Stach György, Győr, 1882. IV. 23.
 Stern Imre, Győr, 1882. VIII. 6.
 35 Sternberg Jenő, Győr-Szent-Márton, X. 16.
 Szalczer József, Füß, 1882. II. 19.
 Temesvári Ödön, Budapest, 1883. V. 21.

- Vogl Vilmos, Suur, 1879. IV. 3.
Weisz Oszkár, Győr, 1883. X. 10.
40 Winter Miksa, Nyitra-Ujlak, 1882. X. 18.
Wolf Izidor, Pozsony, 1881. IX. 16.

Magántanuló:

Kiss József, Győr, 1872. II. 10.

X.

A tanulás eredményének statisztikája.

Tantárgy	Alsó osztály				Középső osztály				Felső osztály			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Vallás tan	9	16	3	—	6	11	3	—	24	17	—	—
Magyar nyelv	5	13	10	—	2	10	7	1	1	10	29	1
Német nyelv	8	9	10	1	—	9	10	1	5	9	26	1
Francia nyelv	5	11	9	3	—	9	7	4	1	16	20	4
Földrajz	1	9	18	—	—	8	11	1	3	9	26	3
Történelem	5	15	8	—	4	11	5	—	1	15	25	—
Mennyiségtan és po- litikai számtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	5	10	13	—	—	5	13	2	4	7	27	3
Keresk. számtan	5	7	12	4	2	4	12	2	8	5	23	5
Irodai munkálatok	6	13	9	—	7	8	5	—	15	15	11	—
Könyvviteltan	—	—	—	—	3	5	11	1	5	8	26	2
Keresk. levelezés	6	12	10	—	3	7	9	1	4	15	18	4
Keresk. ismeretek	8	12	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Közgazd. ismeretek	—	—	—	—	1	9	10	—	3	12	24	2
Jogi ismeretek	—	—	—	—	1	8	9	2	2	5	31	3
Vegytan és áruism.	—	—	—	—	—	7	11	2	4	8	28	1
Szépírási	7	19	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	5	4	6	7	1	6	7	1	3	7	11	1
Torna és játék	3	12	7	—	2	11	2	—	7	18	2	—

XI.

Statisztikai kimutatás a tanulókról.

A kimutatás tárgya	Alsó	Kö- zépső	Felső	Összeg	Százalék- szám
	osztály				
I. Létszám.					
Beiratkozott	31	22	41	94	
Évközben kimaradt	2	1	—	3	3·19
Az év végén maradt	29	21	41	91	96·81
II Születési év.					
1877	—	—	1	1	1·06
1878	—	—	2	2	2·12
1879	—	1	1	2	2·12
1880	2	1	2	5	5·32
1881	—	2	9	11	11·70
1882	5	4	16	25	26·60
1883	7	11	9	27	28·72
1884	11	3	1	15	15·96
1885	5	—	—	5	5·32
1886	1	—	—	1	1·06
III. Születési hely.					
Győr város	8	2	15	25	26·60
Győr megye	3	3	6	12	12·74
Bihar megye	—	1	—	1	1·06
Esztergom „	—	1	—	1	1·06
Fehér „	1	—	—	1	1·06
Heves „	—	—	1	1	1·06
Komárom „	5	6	7	18	19·15
Moson „	5	3	3	11	11·70
Nyitra „	1	1	2	4	4·24
Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye	1	1	1	3	3·18
Pozsony megye	—	—	3	3	3·18
Sopron „	3	1	—	4	4·24
Zala „	—	1	—	1	1·06
Vas „	1	1	—	2	2·12
Veszprém „	3	1	3	7	7·44

A kimutatás tárgya	Alsó	Kö- zépső	Felső	Összeg	Százalék- szám
	osztály				
IV. Vallás.					
Római katolikus	11	8	9	28	29.78
Ágostai hitv. evang.	—	1	1	2	2.12
Helvét hitv.	1	1	—	2	2.12
Izraelita	19	12	31	62	65.12
V. Nemzetiség.					
Magyar	31	22	41	94	100
VI. Nyelvismeret.					
Magyar	20	15	11	46	48.94
Magyar és német	10	5	28	43	45.75
Magyar, német és francia	1	—	1	2	2.12
Magyar, német és cseh	—	—	1	1	1.06
Magyar és szerb	—	1	—	1	1.06
Magyar és horvát	—	1	—	1	1.06
VII A fölvétel alapja.					
Legalább négy gymn. o. végzett	11	9	9	29	30.84
„ „ reálisk. „ „	13	8	22	43	45.75
„ „ polgisk. „ „	7	5	10	22	23.40
VIII. A szülők polgári állása.					
Értelmiségi	9	4	7	20	21.20
Önálló kereskedő	13	8	23	44	46.66
„ iparos	4	4	2	10	10.60
Magánzó	4	3	4	11	11.70
Termelő	1	2	4	7	7.44
Alkalmazott	—	1	1	2	2.12

XII.

Tudnivalók a jövő iskolai évre nézve.

A tanulók szabályszerű beírása július és szeptember három első napján, mindennap d. e. 8 órától 12 óráig történik.

A beíratáshoz a tanuló szülője vagy gyámja, illetőleg annak megbízottja kíséretében tartozik megjelenni és bemutatja a múlt iskolai évben szerzett, illetőleg a felvétel alapjául szolgáló bizonyítványát; ha e bizonyítvány a múlt iskolai évnél korábbi keletű, akkor a tanuló igazolni tartozik, hogy mivel foglalkozott addig, míg iskolába nem járt. A beírásnál bemutatandók még a keresztelő levél, illetőleg a születési és az újraoltási bizonyítvány is.

Tandijmentességért való folyamodások, hiteles szegénységi illetőleg vagyontalansági és megfelelő iskolai bizonyítvánnyal felszerelve, legkésőbb a beíratás alkalmával adandók át az igazgatónak.

Ezen folyamodások Győr szab. kir. város felső keresk. iskolájának Gondnokságához intézendők.

A szegény sorsu tanulókat, a meglevő készlethez képest, az igazgatóság ellátja iskolai könyvekkel, ha eziránt hozzá fordulnak.

A pótló- és javítóvizsgálatok szeptember 1-én d. u. 3 órától folytatódólagosan fognak megtartatni.

A vidéki szülőknek figyelmébe ajánlja az igazgatóság, hogy fiaiknak csak akkor fogadjanak szállást, ha a kiszemelt szállásadó személyéről az igazgatóval értekeztek. Az igazgató különben jegyzéket vezet a szállásadókról és készségesen tájékoztatja eziránt a t szülőket.
